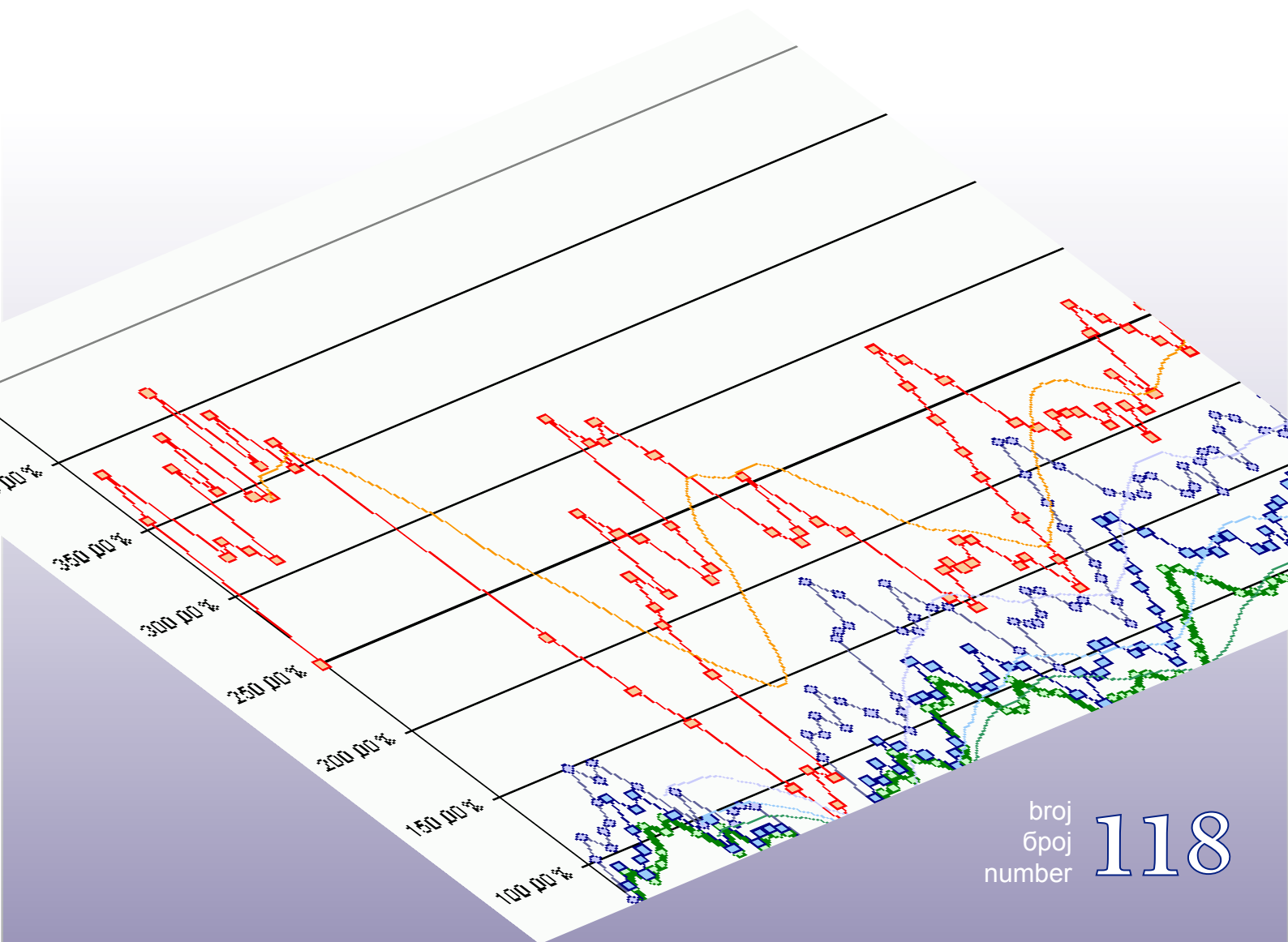

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

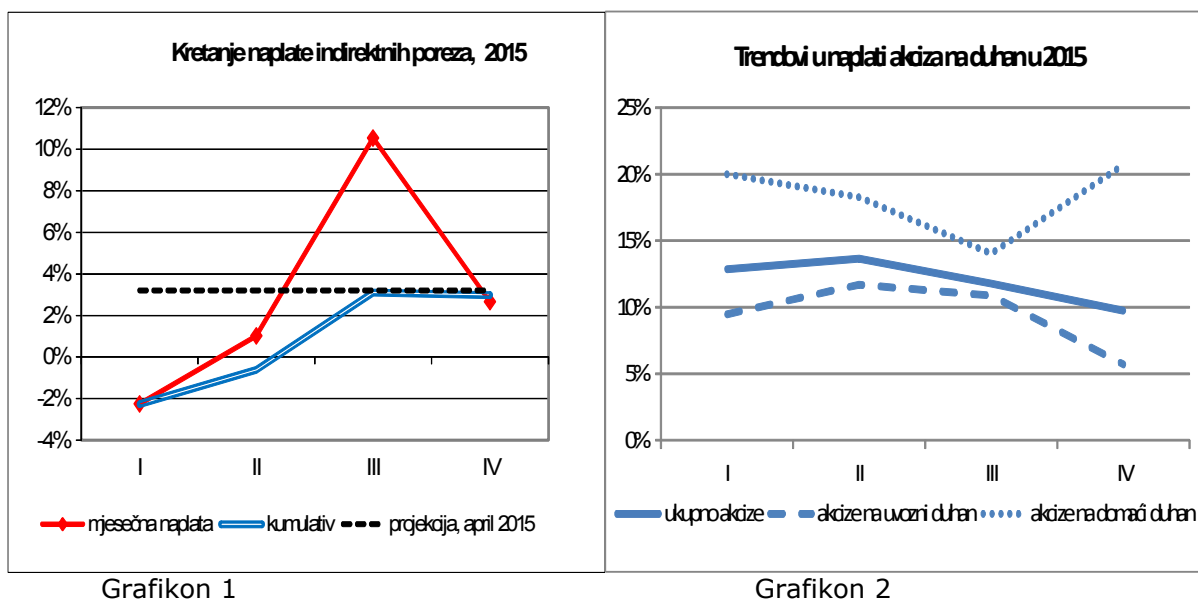
Oma Bilten

broj
број
number **118**

Uz ovaj broj

Imajući u vidu snažni uspon mjesečne naplate prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu 2015., od -2,2% u januaru do 10,5% u martu, mjesec april je donio nastavak pozitivnih trendova, ali sa određenim usporavanjem. Prema preliminarnom izvještaju UIO po vrstama prihoda u mjesecu aprilu bruto naplata prihoda je porasla za 0,4%. Kako su istovremeno smanjene isplate povrata za 9,2% neto naplata prihoda je porasla za 2,7%, odnosno za 11,1 mil KM. Rast kumulativa naplaćenih prihoda u razdoblju januar – april 2015. iznosi 3% ili nominalno 46,7 mil KM. Grafikon 2 pokazuje snažne mjesečne oscilacije neto naplate i stabilni uspon kumulativne naplate, sa stagnacijom u aprilu 2015.g. U odnosu na posljednje projekcije Odjeljenja (vid. članak u Biltenu) kumulativna neto naplata je niža za 0,2 p.p. (Grafikon 1).

Grafikon 1

Grafikon 2

Nominalno u prva četiri mjeseca najveći rast u naplati je zabilježen kod akciza i putarina (32,1 mil KM ukupno). Nastavljaju se pozitivni trendovi kod akciza na duhan, kao rezultat izmjena Zakona o akcizama. Stope rasta akciza na domaći duhan u prva četiri mjeseca su vrlo visoke i kreću se u rasponu između 15% i 20%. Stope rasta akciza na uvozni duhan su niže (od 5% do 12%). Kumulativni prihodi od akciza na duhan su za četiri mjeseca porasli za visokih 9,7% (Grafikon 2).

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

Sadržaj:

Projekcije prihoda od indirektnih poreza u periodu 2015-2018	2
Konsolidovani izvještaji:	16
- Preliminarni izvještaj: JR, Institucije BiH i entiteti, I-III 2015	
- Preliminarni izvještaj: Institucije BiH, entiteti, BD, I-III 2015	

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT saradnik
lektor : Darija Komlenović, prof. anglistike

Projekcije prihoda od indirektnih poreza u periodu 2015-2018

I PRETPOSTAVKE

Revidirane projekcije prihoda od indirektnih poreza za period od 2015. do 2018. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period, mart 2015;
- Nastavku harmonizacije akciza na cigarete sa standardima EU i usklađivanju akciza na rezani duhan sa rastom akciza na cigarete¹;
- Efektima primjene Sporazuma² o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA³;
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza.

Politika akciza na duhan u periodu 2015-2018 podrazumijeva kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM/paklici i usklađivanje specifične akcize na duhan za pušenje sa rastom minimalne akcize na cigarete. Za potrebe izrade projekcija primijenjene su sljedeće stope specifične akcize na duhan za pušenje:

- 2015: akciza u visini od 80 KM/kg, u skladu sa Odlukom Upravnog odbora UIO⁴;
- 2016 - 2018: 80% minimalne akcize na cigarete izračunate prema metodologiji koja je propisana Zakonom, polazeći od pretpostavke prevaljivanja novog akciznog tereta u cijelosti na kupca.

II TEKUĆI TRENDOVI NAPLATE

2.1. Ukupna naplata

Nakon snažnog rasta naplate prihoda u decembru 2014., koja je u značajnoj mjeri uticala na ostvarenje visokog suficita od 183 mil KM i rasta od 3,7% u odnosu na 2013.godinu, početak 2015.godine obilježen je lošijim učinkom, uglavnom zbog pada naplate PDV-a. To je i bilo očekivano s obzirom na prenos dijela povrata koji su se odnosili na uplate PDV-a po osnovu investicija i uvoza krajem prošle godine. Oporavak naplate prihoda zabilježen je već u februaru, mada je to bilo nedovoljno da bi se na nivou dva mjeseca ostvario pozitivan rast. Pozitivna kretanja su se nastavila i u martu 2015. u naplati svih glavnih vrsta prihoda od indirektnih poreza. Bruto naplata je povećana za 37,6 mil KM, što predstavlja povećanje od 8,3% u odnosu na mart 2014. Prvi put nakon godinu dana kontinuiranog rasta isplate povrata indirektnih poreza su smanjene za 1,2%. Sve to je rezultiralo rastom neto naplate prihoda od 38,7 mil KM, odnosno 10,5%.

Zahvaljujući snažnom rastu naplate prihoda u martu kumulativna bruto naplata u prvom kvartalu je prešla u zonu pozitivnog rasta od 3,4%. Međutim, povećane isplate povrata od 5% u prvom kvartalu u odnosu na isti kvartal 2014.godine uticale su na nešto niži rast neto naplate od 3,1%. Kvartalna kretanja ukupne naplate indirektnih poreza ukazuju na rast naplate prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu, što ujedno predstavlja nastavak pozitivnih trendova iz drugog polugodišta 2014 (Grafikon 1).

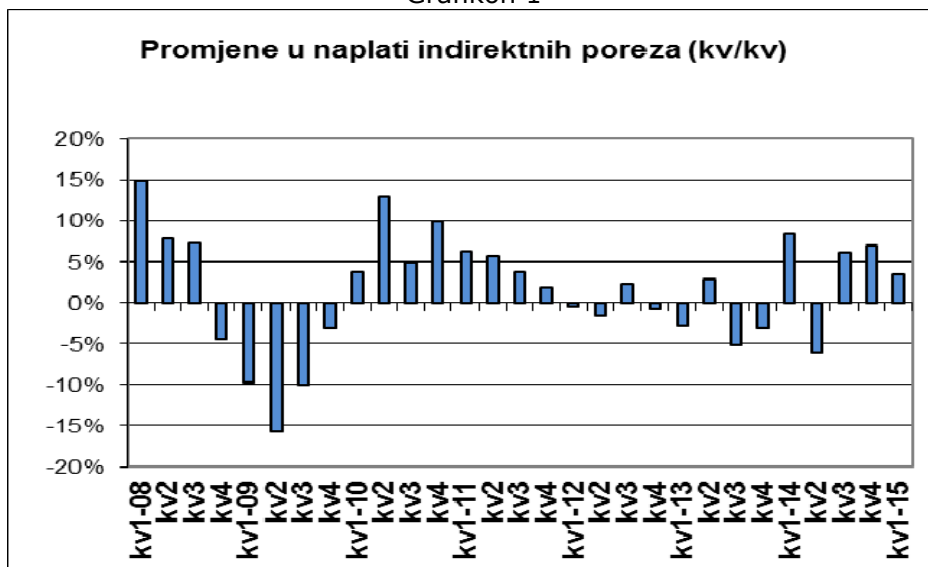
¹ Izmjene Zakona o akcizama, u primjeni od 01.08.2014. („Službeni glasnik BiH“ br. 49/14)

² „Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ br. 18/14.

³ Članice EFTA su: Švicarska, Island, Norveška i Lihtenštajn.

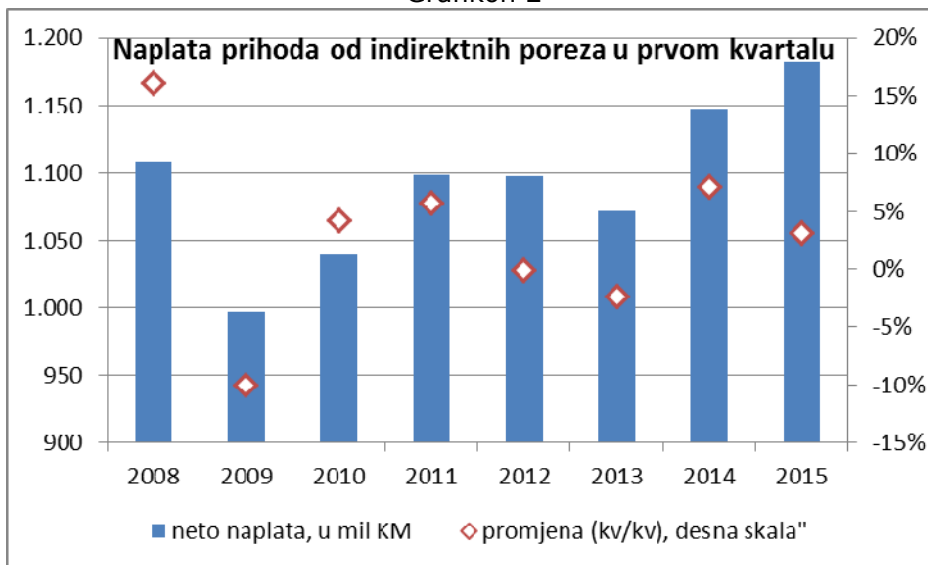
⁴ Odluka od 26.09.2015. („Službeni glasnik BiH“ br. 80/14).

Grafikon 1

Poređenje naplate prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu 2015. u odnosu na prvi kvartal prethodne godine ukazuje na zaključak da je naplata prihoda od indirektnih poreza u nominalnom iznosu bila najuspješnija od uspostave UIO (Grafikon 2).

Grafikon 2

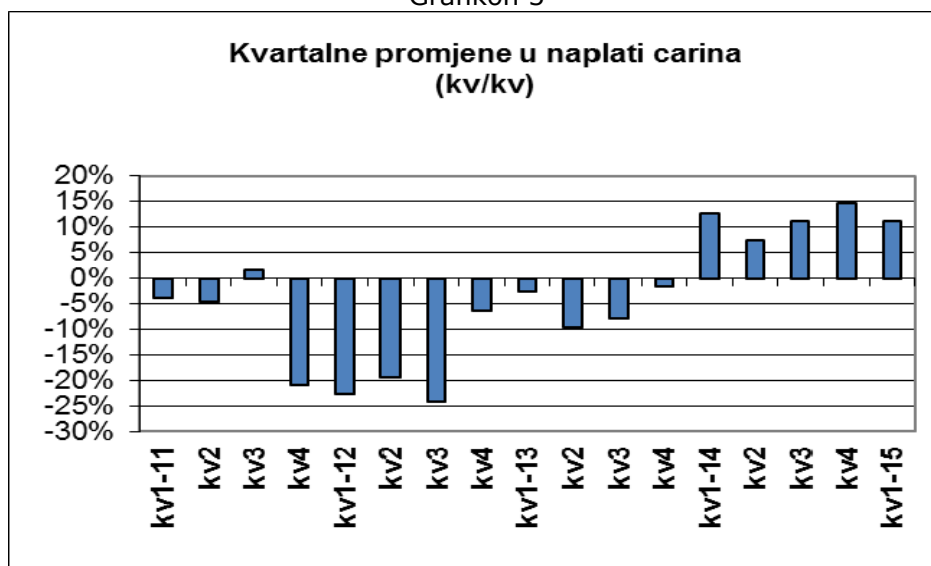
2.2. Naplata po vrstama prihoda

U martu 2015. je zabilježen snažan rast kod svih glavnih grupa prihoda, što se, zajedno sa pozitivnim kretanjima u februaru, odrazilo i na kumulativnu naplatu. Posmatrano po vrstama prihoda najveći rast u prvom kvartalu 2015. je zabilježen kod akciza i putarine, ukupno 31,1 mil KM, te kod prihoda od carina 5,8 KM, dok je kod PDV-a zabilježen pad prihoda od 22,3 mil KM⁵.

Carine

Pozitivna kretanja kod naplate prihoda od carina su obilježila cijelu fiskalnu 2014.godinu. Razlog za to je bio snažan rast uvoza iz Kine⁶, uglavnom za potrebe TE Stanari. Prvi kvartal 2015. je donio nastavak pozitivnih trendova iz prošle godine. Minimalan rast prihoda od carina u tom periodu kretao se oko 8,4%, a maksimalan od 13,8% je zabilježen u martu 2015, zahvaljujući rastu uvoza iz Kine⁷, ali i nekih drugih zemalja (npr. SAD). Kvartalna poređenja pokazuju stabilnost prihoda od carina već peti kvartal zaredom (Grafikon 3). Iako je od 1.1.2015. u primjeni sporazum o bescarinskoj robnoj razmjeni sa EFTA zbog malog pondera zemalja članica EFTA u ukupnom uvozu BiH smanjenje carina nije moglo u većoj mjeri ugroziti visoku naplatu prihoda od carina.

Grafikon 3

⁵ Prema preliminarnom izvještaju evidentirano je i 23,7 mil KM prihoda koji se nisu mogli uskladiti sa prijavama i deklaracijama, pa prema tome, ni svrstati u određene vrste prihoda.

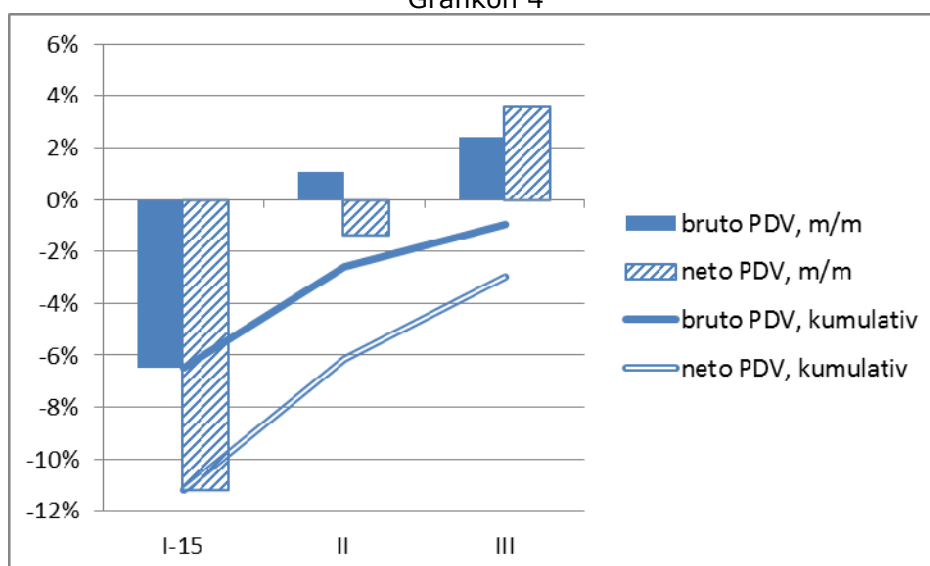
⁶ Prema podacima Agencije za statistiku uvoz iz Kine u 2014 je povećan za 48,7%.

⁷ Prema podacima Agencije za statistiku uvoz iz Kine u periodu januar – februar 2015 je povećan za 8,6%.

PDV

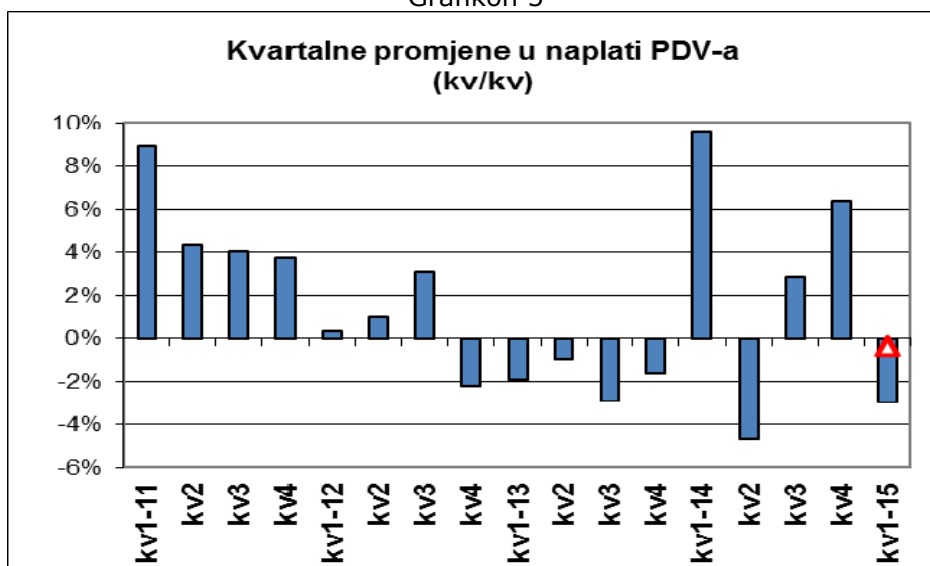
Početak 2015. godine je obilježen snažnim padom neto naplate zbog kumulativnog efekta pada bruto naplate i rasta povrata. Oporavak prihoda je nastupio već u februaru i nastavljen je u martu, mada nedovoljno da bi se neto naplata pomjerila iz zone negativnog rasta (Grafikon 4).

Grafikon 4

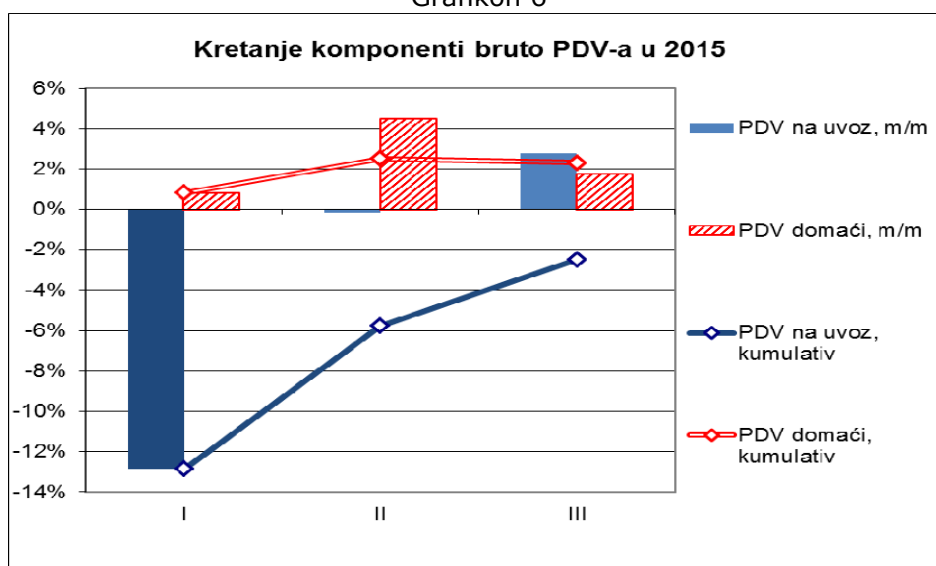
Nakon rasta PDV u trećem i četvrtom kvartalu 2014 od 2,8% i 6,3% prvi kvartal 2015. je donio pad od 3%. S obzirom da se radi o preliminarnom izvještaju, te da je na nivou kvartala naplaćeno 23,7 mil KM neusklađenih prihoda, od kojih se većina odnosi na PDV, nakon njihovog usklađivanja sa prijavama i deklaracijama u konačnom izvještaju za mart realno je očekivati da kumulativna neto naplata u prvom kvartalu 2015. dostigne neto naplatu u istom kvartalu 2014 (Grafikon 5 - oznaka „Δ“).

Grafikon 5

Za razliku od 2014.g. koja je bila karakteristična po visokom i stabilnom rastu PDV na uvoz prvi kvartal 2015 je započeo snažnim padom PDV na uvoz. Povećanje uvoza u martu od 1,37%⁸ nije moglo u većoj mjeri poboljšati uvoz na nivou kvartala, a time ni PDV-a na uvoz, koji se zadržao u zoni negativnog rasta (Grafikon 6). Nakon rasta domaćeg PDV-a u drugom dijelu 2014.godine u januaru 2015. je zabilježena stagnacija kao posljedica realizacije prometa iz decembra 2014. Poboljšanje trendova je registrirano u februaru, a zadržano je i u martu. Međutim, uključivanjem neusklađenih PDV prihoda kumulativni rast domaćeg PDV premašuje 7%. Visoki rast domaćeg PDV ukazuje na rast ekonomije, privatne potrošnje i efikasnosti naplate PDV-a. Na to ukazuje i podatak UIO o smanjenju salda duga PDV-a po osnovu prijava za 9 mil KM u prva dva mjeseca 2015.

Grafikon 6

Prosječna stopa izdvajanja iz bruto PDV-a za isplatu povrata u prvom kvartalu 2015. iznosila je 26,3%, što je u nivou kretanja iz 2014, ali znatno više nego prethodnih godina. Maksimalni udio povrata je ostvaren u januaru od 27,7%, što je historijski maksimum u januaru od uspostave UIO.

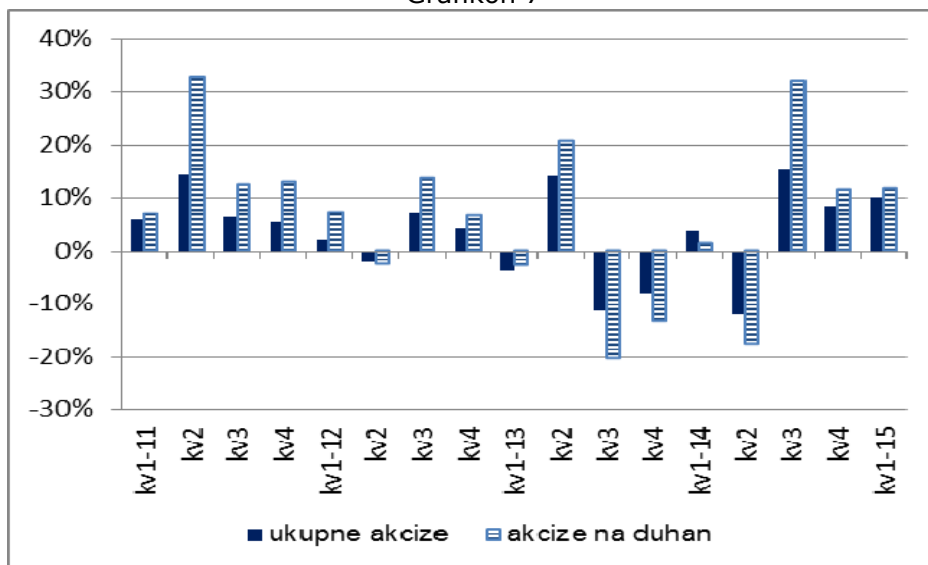
Akcize i putarina

U mjesecu martu 2015. nastavljeni su pozitivni trendovi u naplati prihoda od akciza iz prethodna dva mjeseca. Naplata prihoda od akciza u martu 2015. je u cjelini pozitivna, osim kod akciza na bezalkoholna pića. Najveći rast je zabilježen kod akciza na alkohol i alkoholna pića, te akciza na domaće derivate nafte.

Poređenja kvartalne naplate pokazuju da stabilan pozitivan trend naplate traje tri posljednja kvartala, s tim da je rast ukupnih akciza u prvom kvartalu u uzlaznom trendu (Grafikon 7).

⁸ Izvor: Preliminarni podaci UIO.

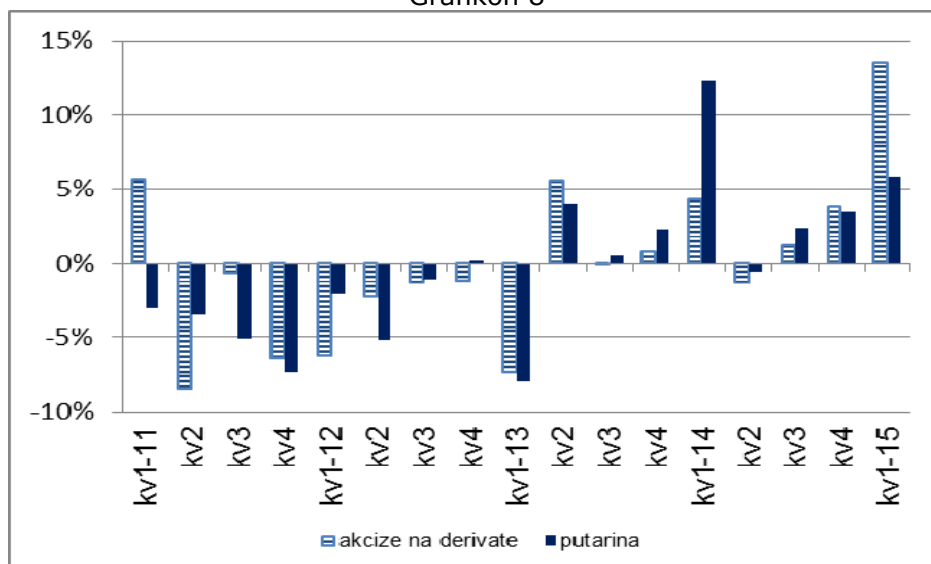
Grafikon 7

Nakon četiri loša kvartala (drugo polugodište 2013. i prvo polugodište 2014.) nove mjere oporezivanja duhana su donijele snažan rast prihoda od akciza na cigarete (Grafikon 7). Rast akciza na duhan u prvom kvartalu 2015. je visok i stabilan, u nivou rasta iz četvrtog kvartala 2014. Zbog povećanja akciza na rezani duhan, potrošnja rezanog duhana je drastično smanjena, dok je, s druge strane, porasla potrošnja cigareta, mjerena brojem akciznih markica. Rast akciza na duhan dijelom je rezultat i plaćanja razlike akcize na zalihe rezanog duhana na dan 1.1.2015.

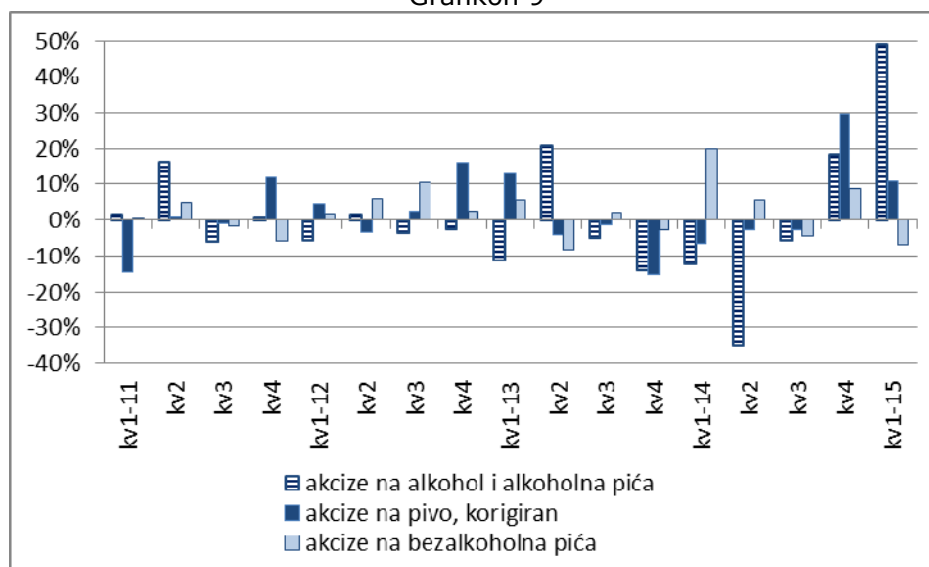
Kontinuirani rast u tri posljednja kvartala je zabilježen i kod akciza na derivate nafte i putarine (Grafikon 8). Razlozi mogu biti rast ekonomije i potrošnje zbog značajnog pada cijena na tržištu. Prvi kvartal 2015. donio je oporavak naplate prihoda od akciza na kavu nakon prethodna dva loša kvartala.

Grafikon 8

Grafikon 9

Analiza strukture akciza po akciznim proizvodima naplaćenih u prvom kvartalu pokazuje da je enorman rast zabilježen kod akciza na alkohol i alkoholna pića, što predstavlja nastavak pozitivnih trendova iz četvrtog kvartala 2014. Međutim, akcize na bezalkoholna pića bilježe pad u prvom kvartalu (Grafikon 9).

Stvarni podaci pokazuju pad prihoda od akciza na pivo u prvom kvartalu od enormnih 33,8%. S obzirom da osnovica za poređenje iz 2014. uključuje naplatu starog duga po osnovu akciza na pivo realnija slika tekućih trendova prihoda od akciza se može dobiti isključivanjem duga iz osnovice. Nakon korekcije osnovice za poređenje prihodi od akciza bilježe rast na nivou kvartala od 10,4%.

Uvođenje diferencirane stope akcize na pivo⁹ dovelo je do rasta oporezovane potrošnje domaćeg piva u prvom kvartalu 2015. od 5%, dok je kod potrošnje uvoznog piva registrirano smanjenje od 8,8% u odnosu na prvi kvartal 2014¹⁰. Ukupno smanjenje potrošnje piva u prvom kvartalu iznosi 4,2%. Međutim, smanjenje količina uvoznog piva u prometu kompenzirano je supstitucijom domaćim brendovima samo je u visini od 29% . Razlozi za to mogu biti odustajanje potrošača od konzumiranja piva bez obzira na brend ili, što je vjerovatnije, jačanje crnog tržišta uvoznog piva kao posljedica povećanja akciza. U tom slučaju osim prihoda od akciza izgubljen je i pripadajući PDV-e. Bez obzira na smanjenje količina zbog primjene više stope akcize na uvezano pivo naplaćeno je 14% više prihoda od akciza nego u istom periodu 2014, dok je kod domaćeg piva naplaćeno 65% manje prihoda od akciza. Realniju sliku kretanja domaće akcize na pivo može se dobiti isključivanjem naplate dugova po osnovu akciza na pivo iz osnovice za poređenje. Nakon korekcije osnovice izračun pokazuje da je naplata akcize na domaće pivo u prvom kvartalu 2015. porasla za 5%.

⁹ Izmjene Zakona o akcizama, u primjeni od 01.09.2014. („Službeni glasnik BiH“ br. 60/14)

¹⁰ Odjeljenje je u ranijim projekcijama prihoda od akciza na pivo pretpostavilo da će uvođenje diferencirane stope na pivo proizvesti povećanje potrošnje domaćeg piva za 10% i smanjenje potrošnje uvoznog piva za 10% (postotak uključuje i poreznu evaziju).

III PROJEKCIJE PRIHODA

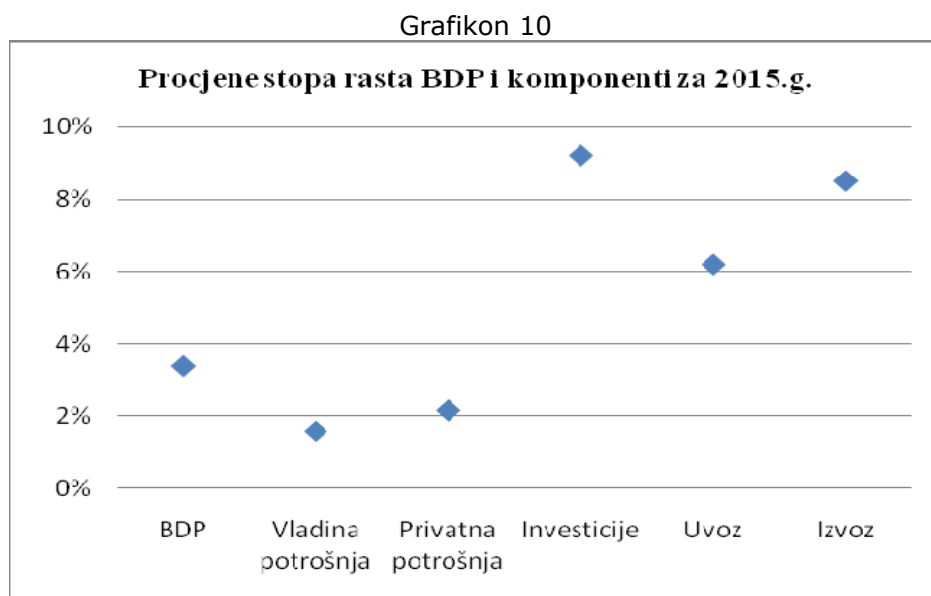
REVIDIRANE PROJEKCIJE PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA (2015-2018), APRIL 2015

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					Projektovana stopa rasta			
	Izvršenje	Projekcija							
	2014	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
PDV	3.207,8	3.268,1	3.348,2	3.457,0	3.570,1	1,9%	2,5%	3,2%	3,3%
Akcize	1.307,5	1.381,1	1.432,1	1.490,4	1.550,6	5,6%	3,7%	4,1%	4,0%
Carine	235,4	252,7	264,3	276,2	290,6	7,4%	4,6%	4,5%	5,2%
Putarina	294,3	303,9	313,6	324,9	339,2	3,3%	3,2%	3,6%	4,4%
Ostalo	24,0	24,0	24,0	24,2	24,4	0,0%	0,0%	0,8%	0,8%
UKUPNO	5.069,0	5.229,8	5.382,2	5.572,7	5.774,9	3,2%	2,9%	3,5%	3,6%
Putarina (0,10 KM/l)	-117,7	-121,6	-125,5	-130,0	-135,7	3,3%	3,2%	3,6%	4,4%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	4.951,3	5.108,2	5.256,7	5.442,8	5.639,2	3,2%	2,9%	3,5%	3,6%

Tabela 1

2015

Projektovana stopa rasta nominalnog BDP-a za 2015. godinu iznosi 3,4%. Na Grafikonu 10 prikazane su procijenjene stope rasta komponenti.

Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o akcizama i primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, procijenjena neto naplata prihoda od indirektnih poreza za 2015. godinu iznosi 5.229,8 mil KM što je za 3,2% više nego u 2014. godini.

PDV

Naplata prihoda od PDV-a u prvom kvartalu 2015. godine pod uticajem je prenosa dijela povrata PDV-a koji su se odnosili na uplate PDV-a krajem prošle godine. U dijelu o tekućim trendovima naplate zaključuje se da, nakon uključivanja dijela neusklađenih prihoda, naplata domaćeg PDV-a ukazuje, između ostalog, i na rast potrošnje na početku godine. Sa druge strane, naplata PDV-a na uvoz na početku godine je manje optimistična od projektovanih kretanja makroekonomskih pokazatelja. Obzirom na projektovane stope rasta uvoza na nivou godine (DEP), u narednom periodu očekuje se rast prihoda od uvoznog PDV-a. Projekcija rasta ukupnih neto prihoda od PDV-a za 2015. godinu iznosi 1,9% i nešto je ispod projektovanog rasta potrošnje.

Carine

Sporazum o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA podrazumijeva fazno ukidanje carina i ostalih nameta sa fiskalnim učinkom na uvoz iz članica EFTA u periodu od dana stupanja na snagu do 2018. Uvoz iz članica EFTA u 2014. predstavljao je samo 0,6% uvoza BiH¹¹. Međutim, imajući u vidu da se carine uglavnom naplaćuju na uvoz iz trećih zemalja udio naplaćenih carina iz članica EFTA u prihodima od carina iznosio je 3,3%. U skladu sa dinamikom predviđenom odredbama Sporazuma efekti ukidanja carina ispoljiće se u najvećem dijelu na smanjenje carina u 2015.g., a

¹¹ Izvor: Agencija za statistiku BiH, www.bhas.ba.

ostatak u naredne dvije godine. Uprkos tome, na osnovu tekućih trendova naplate i projekcija uvoza, očekuje se snažna stopa rasta carina za 2015. godinu od 7,4%.

Akcize i putarina

Izmjene Zakona o akcizama u području oporezivanja duhana proizvele su gomilanje rezanog duhana pred stupanje na snagu (1.8.2014). U mjesecima nakon stupanja na snagu izmjena Zakona količina rezanog duhana stavljenog u promet se smanjila, prvenstveno zbog velikih zaliha rezanog duhana i drastičnog povećanja akciza na rezani duhan. Prema očekivanjima, smanjenje jaza između oporezivanja rezanog duhana i cigareta potaknulo je migraciju potrošača sa tržišta rezanog duhana na tržište cigareta, što je rezultiralo povećanjem količina i vrijednosti cigareta stavljenih u promet i povećanim prihodima. U periodu do avgusta 2014 naplaćeno je 13 mil KM akciza manje nego u istom periodu 2013, dok je od avgusta naplaćeno 43 mil KM akciza više nego u istom periodu 2013. Pozitivni trendovi na tržištu duhana, u smislu rastuće supstitucije potrošnje rezanog duhana potrošnjom cigareta nastavljeni su i u prvom kvartalu 2015.g., s tim da je evidentno je i značajno povećanje vrijednosti tržišta cigareta, mnogo više u odnosu na supstituciju rezanog duhana. Pretpostavljajući da će se trendovi iz prvog kvartala zadržati do kraja godine Odjeljenje u 2015. očekuje povećanje prihoda od akciza na duhan od 7%.

Efektivi uvođenja diferenciranih stopa na pivo trebaju se ispoljiti u prvih osam mjeseci 2015., s obzirom da su izmjene Zakona stupile na snagu tek 1.9.2014.g. Ipak, očekuje se negativan rast prihoda u 2015., s obzirom na visoku osnovicu za poređenje iz 2014. koja uključuje naplatu starih dugova, a u ostalim godinama postepen rast u skladu sa projekcijama potrošnje (Tabela 2).

Tabela 2

2015	2016	2017	2018
-3,5%	0,9%	1,9%	2,2%

Projekcije ostalih kategorija akciza izrađene su na osnovu trendova naplate i projekcija realnih makroekonomskih pokazatelja (BDP, potrošnja). Osim duhana, značajan doprinos rastu akciza potiče od akciza na derivate nafte. Pad cijena nafte donio je rast potrošnje i velike stope rasta akciza na derivate na početku godine. S obzirom na situaciju na svjetskom tržištu nafte Odjeljenje očekuje nastavak trendova iz prvog kvartala, ali uz određeno usporavanje. Snažna stopa rasta projektovana je kod akciza na alkohol, ali zbog malog pondera ovih prihoda, to ne može donijeti značajniji rast indirektnih poreza.

Projekcija prihoda od putarine u iznosu od 303,9 mil KM također je zasnovana na tekućim trendovima naplate i procjenama realnih makroekonomskih pokazatelja.

2016-2018

Projekcija prihoda u periodu od 2016. do 2018. godine zasnovana je na projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima za navedeni period, historijskoj sezonskoj šemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2015. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i akciza na duhan.

Projekcije rasta prihoda od PDV-a nešto su ispod projektovanih stopa rasta potrošnje. Projekcije akciza na derivate i putarina prate projektovane stope realnog rasta BDP-a.

Projekcije akciza na duhan u periodu 2016-2018 podrazumijevaju godišnje povećanje specifične akcize na cigarete od 0,15 KM/paklici, uz prevaljivanje dodatnog poreznog tereta na kupca u

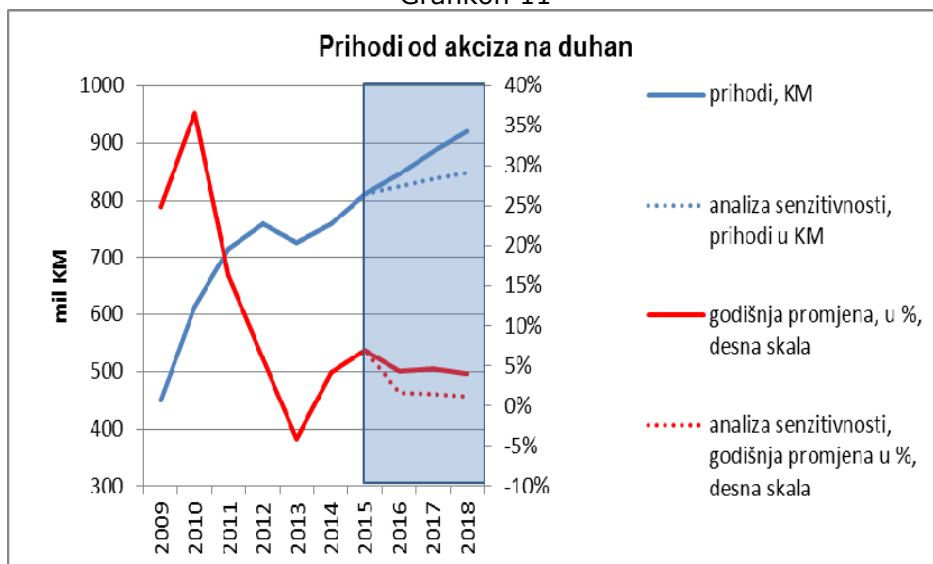
cijelosti. Povećanje akciznog opterećenja cigareta dovešće do rasta prosječne ponderirane cijene cigareta, a time i specifične akcize na rezani duhan. Projekcije se temelje na očekivanjima da će vrijednost tržišta duhana pratiti DEP-ove projekcije potrošnje u smislu raspoloživog dohotka za potrošnju, mada ne istim tempom, jer se očekuje smanjenje potrošnje zbog porasta maloprodajnih cijena duhanskih prerađevina. Jedni će odustati od pušenja, smanjiti potrošnju ili preći na jeftinije brendove ili rezani duhan ili će migrirati na crno tržište. Uz navedene pretpostavke očekuje se da će rast prihoda od akciza u periodu 2016-2018 biti skromniji nego u 2015. sa opadajućim trendom (Tabela 3).

Tabela 3

2015	2016	2017	2018
7,0%	4,3%	4,6%	4,1%

Razlozi za usporavanje rasta prihoda su sljedeći: (i) inicijalni efekat uvođenja specifične akcize na rezani duhan koji će se ispoljiti samo u prvih sedam mjeseci 2015; (ii) kontinuirano smanjenje potrošnje duhanskih prerađevina kao reakcija na kontinuirano povećanje akciza i (iii) postepeno širenje jaza između poreznog opterećenja cigareta i rezanog duhana, kao posljedica primjene metodologije za izračun minimalne akcize na cigarete¹². Brži rast akciza na cigarete u odnosu na rezani duhan će ponovo podstaći supstituciju cigareta rezanim duhanom. To će proizvesti negativne posljedice po prihode, čiji efekat ovisi o tome da li će potrošači preći na brendirani opozovani rezani duhan (gubitak razlike akciza i PDV-a u odnosu na poreze na jeftinije cigarete) ili će migrirati na crno tržište duhana (potpuni gubitak akciza i PDV). Navedeni tempo rasta prihoda može biti i znatno skromniji ukoliko izostanu snažnije kontrolne i operativne mjere protiv porezne evazije i distorzija na tržištu duhana, te ukoliko su DEP-ove projekcije potrošnje precijenjene. U tom slučaju rast prihoda će biti minimalan, u okvirima vrijednosti tržišta i inicijalnih efekata iz 2015, te pod uticajem tempa rasta akciznog opterećenja (Grafikon 11- linija "analiza senzitivnosti").

Grafikon 11

¹² Referentni periodu za izračun prosječne ponderirane cijene cigareta koji obuhvata dvije fiskalne godine, umjesto jedne kao što je to u EU.

IV RAZLIKE U ODNOSU NA PRETHODNE PROJEKCIJE

Razlike projekcija u odnosu na one izrađene u oktobru 2014. godine prikazane su u tabeli br 4.

Tabela 4

Razlika u odnosu na projekcije iz oktobra 2014. godine (u mil KM)	Izvršenje	Projekcija		
	2014	2015	2016	2017
PDV	34,5	29,6	45,0	72,0
Akcize	14,4	63,8	95,2	130,3
Carine	6,3	16,1	21,3	25,0
Putarina	1,1	0,8	-1,6	-4,2
Ostalo	3,5	3,3	3,1	3,1
UKUPNO	59,8	113,6	162,9	226,2

Projekcije za 2015. godinu

Nakon snažnog rasta prihoda na kraju prošle godine, projekcija prihoda iz oktobra za 2014. godinu prebačena je za skoro 60 mil KM. Najveća razlika odnosila se na prihode od PDV-a (+34,5 mil KM), a onda na akcize (+14,4 mil KM).

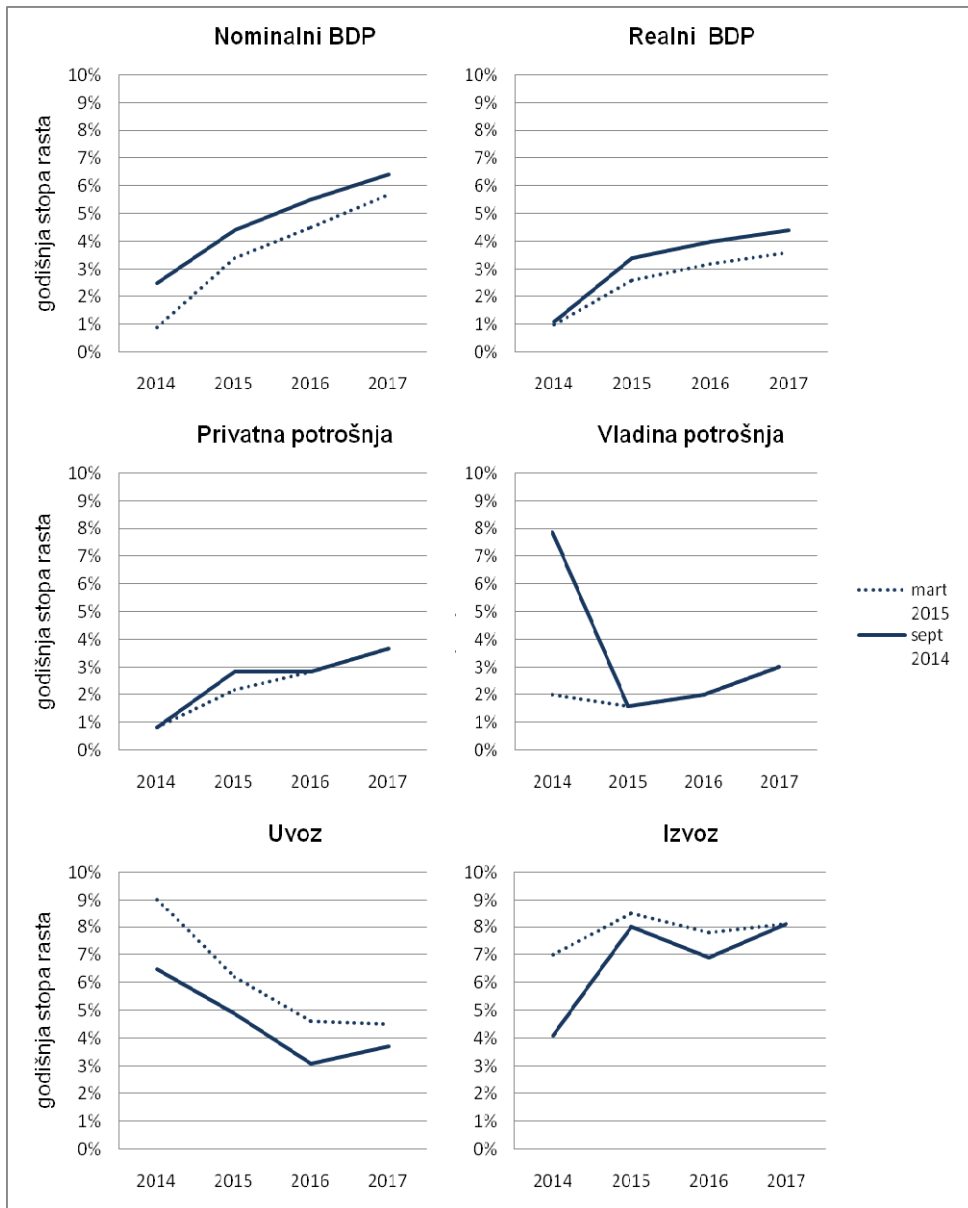
Korigovana osnovica (prihodi u 2014. godini) jedan je od značajnih razloga korekcije projekcija za 2015. godinu. Korekcija prihoda od PDV-a za 2015. godinu iznosi +29,6 mil KM, uprkos blagom smanjenju projektovane stope rasta potrošnje (Grafikon 12).

Za 2015. godinu su najviše, ipak, korigovane projekcije prihoda od akciza (+63,8 mil KM) i to prvenstveno akcize na duhan. Primarni cilj izmjena Zakona o akcizama u području oporezivanja duhana je bila stabilizacija tržišta cigareta, koje je za prvo polugodište 2014. u odnosu na isti period 2013. palo za 14,4% u vrijednosnom smislu, odnosno za 21% u količini. Iz tog razloga polazište projekcije akciza na duhan u oktobru 2014. za narednu 2015.godinu je bio oporavak vrijednosti tržišta cigareta do nivoa iz 2013.godine. Međutim, nove porezne mjere donijele su rezultate već u decembru 2014, kada je tržište cigareta dostiglo vrijednost iz prethodne godine, a pad količina je sveden na prihvatljivih 8,4%. Prvi kvartal 2015. je donio dalje poboljšanje trendova u svim aspektima (vrijednost, količina, prihodi), te su bile nužne ozbiljnije korekcije polaznih pretpostavki, a time i projekcija.

Osim duhana, značajno su korigovane akcize na naftu (+16,4 mil KM). Korekcija je izvršena zbog većeg izvršenja u 2014. od projektovanog (+3,2 mil KM u odnosu na oktobarske projekcije), ali prvenstveno zbog snažnog trenda rasta ovih prihoda u prvom kvartalu 2015.

Projekcije prihoda od putarine za 2015. godinu nisu značajnije mijenjane.

Grafikon 12

Projekcije za period 2016-2017

Projekcije za 2016. i 2017. godinu značajno su revidirane naviše (tabela 4). Iz grafikona br. 12 vidimo da nije bilo korekcija naviše projektovanih stopa rasta BDP-a i potrošnje za ove godine. Navviše su korigovane stope rasta uvoza i izvoza. Korekcija projektovanih iznosa prihoda za navedeni period najviše je rezultat korigovanja projektovanih iznosa za 2015. godinu, koji predstavlja osnovicu za njihovu izradu.

V RIZICI PO PROJEKCIJE

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u BiH i u svijetu ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2015-2018 je podložno sljedećim rizicima:

- (i) Projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projektovanih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
- (ii) Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini;
- (iii) Sporija sanacija šteta od poplava i slabiji priliv finansijske pomoći u odnosu na očekivanja DEP-a mogu usporiti oporavak pogođenih područja i revitalizaciju poljoprivredne i industrijske proizvodnje, umanjiti očekivani rast potrošnje i ekonomije i ugroziti izvršenje projekcija naplate prihoda;
- (iv) Investicije vezane za međunarodne projekte dovode do povećanja povrata PDV-a, dok korištenje projekata finansiranih iz IPA fondova u konačnici rezultira oslobađanjem PDV-a. Obje derogacije Zakona o PDV-a uzrokuju stvaranje diskrepance između ukupne i oporezive potrošnje. Veći porast međunarodnih projekata od očekivanog i ponovno uključivanje BiH u IPA program, koji predviđa mnogo veća izdvajanja za BiH nego što je bilo do sada, može u narednim godinama dovesti do povećanja navedene diskrepance, a time i do manjeg izvršenja prihoda od PDV-a u odnosu na projektovani;
- (v) Očekivani efekti primjene izmjena Zakona o akcizama u području oporezivanja duhana mogu biti umanjeni ili neutralizovani neefikasnim političkim i operativnim mjerama usmjerenim na suzbijanje porezne evazije, nelegalnog uvoza duhana i nelegalne proizvodnje i prodaje cigareta i rezanog duhana;
- (vi) Eventualne izmjene politika u području indirektnih poreza, npr. u smislu diferenciranih stopa PDV-a i akciza (pivo) ili povećanja putarine koje bi dovelo do rasta jaza u oporezivanju supstituta (dizel i lož-ulje), pored fiskalnih gubitaka i makroekonomskih implikacija u smislu distorzija na tržištu, mogu destabilizovati postojeći sistem PDV-a i naplatu prihoda, umanjiti efikasnost rada UIO, opteretiti poslovne subjekte i značajno povećati rizik od prevara.

Konsolidovani izvještaji

(pripremila: Aleksandra Regoje)

Tabela 1 (Konsolidovani izvještaj: JR, Institucije BiH, entiteti)

Preliminarni konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode od indirektnih poreza koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje na Jedinostveni račun,
- transfere sa Jedinostvenog računa UIO,
- prihode i rashode budžeta institucija Bosne i Hercegovine,
- prihode i rashode budžeta Federacije BiH,
- prihode i rashode budžeta Republike Srpske*

Izvještaj ne uključuje neusklađene prihode prikupljene na JR UIO.

Tabela 2 (Konsolidovani izvještaji: Institucije BiH, entiteti i BD)

Preliminarni konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode budžeta institucija BiH,
- prihode i rashode budžeta FBiH,
- prihode i rashode budžeta RS*,
- prihode i rashode budžeta BD.

*Obuhvaćeno: (A) budžet Republike i vanbudžetska sredstva evidentirana u Glavnoj knjizi trezora RS, (B) ukupno ino-zaduženje za projekte koji se realizuju preko općina i preduzeća, (C) podatke korisnika budžeta Republike koji imaju vlastite bankovne račune (uključujući i jedinice za implementaciju ino-projekata formirane pri ministarstvima).

Preliminarni izvještaj: JR, Institucije BiH i entiteti , I-III 2015

(u mil KM)	I	II	III	Ukupno
Ukupni prihodi	465,8	461,3	504,8	1.431,8
Porezi	422,5	422,5	443,1	1.288,1
Direktni porezi	21,7	26,5	47,1	95,3
Porezi na dohodak i dobit	20,8	25,4	45,6	91,8
Porez na imovinu	0,9	1,1	1,5	3,5
Indirektni porezi (neto)	373,6	395,9	395,9	1.165,4
PDV	217,9	254,1	254,3	726,3
Akcize	118,6	97,7	94,5	310,8
Putarina	21,6	23,1	22,0	66,7
Carine	14,3	19,8	23,6	57,7
Ostali indirektni porezi	1,2	1,3	1,5	4,0
Ostali porezi	27,2	0,1	0,1	27,4
Doprinosi za socijalno osiguranje	5,9	5,5	6,3	17,7
Grantovi	1,0	0,3	7,0	8,2
Grantovi od stranih vlada i međ. org.	0,8	0,3	7,0	8,0
Transferi	0,2	0,0	0,0	0,2
Neporeski prihodi	36,4	33,0	48,4	117,8
Ukupni rashodi	398,0	447,5	441,0	1.286,4
Tekući rashodi	394,1	443,9	433,5	1.271,5
Bruto plaće i naknade zaposlenih	129,5	130,6	131,9	391,9
Izdaci za materijal i usluge	11,2	21,8	27,3	60,3
Doznake na ime socijalne zaštite	55,5	52,2	49,5	157,2
Izdaci za kamate	7,1	9,7	18,3	35,1
Izdaci po osnovu kamata u inostr.	3,8	6,7	13,3	23,7
Izdaci po osnovu kamata u zemlji	3,3	3,0	5,0	11,4
Subvencije	2,2	3,0	8,1	13,3
Donacije, transferi (uključ. transf. sa JR**)	187,8	222,7	195,2	605,6
Drugi rashodi	0,9	4,0	3,2	8,0
Neto izdaci za nefinansijsku imovinu	3,9	3,6	7,5	15,0
Izdaci za nefinansijsku imovinu	4,5	3,8	12,2	20,5
Primici od nefinansijske imovine	0,6	0,3	4,7	5,6
Bruto/Neto operativni bilans (prihodi minus tekući rashodi)	71,7	17,4	71,3	160,4
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (uk. prihodi minus ukupni rashodi)	67,8	13,8	63,8	145,4

** transferi sa JR uključuju nekonsolidovane transfere BD, kantonima, općinama, fondovima i direkcijama za ceste

Tabela 1

Preliminarni izvještaj: Institucije BiH, entiteti i BD, Q1 2015

<i>(u mil KM)</i>	Q1
Ukupni prihodi	1.014,6
Porezi	867,1
Direktni porezi	101,6
Porezi na dohodak i dobit	96,4
Porezi na plaću i radnu snagu	1,5
Porez na imovinu	3,7
Indirektni porezi	737,9
Ostali porezi	27,7
Doprinosi za socijalno osiguranje	17,7
Grantovi	8,3
Grantovi od stranih vlada i međ. organizacija	8,0
Transferi	0,3
Neporeski prihodi	121,4
Ukupni rashodi	852,1
Tekući rashodi	835,2
Bruto plaće i naknade zaposlenih	407,7
Izdaci za materijal i usluge	74,1
Doznake na ime socijalne zaštite	162,2
Izdaci za kamate	35,1
Izdaci po osnovu kamata u inostranstvu	23,7
Izdaci po osnovu kamata u zemlji	11,4
Subvencije	15,4
Donacije, transferi	131,5
Drugi rashodi	9,1
Neto izdaci za nefinansijsku imovinu	16,9
Izdaci za nefinansijsku imovinu	22,5
Primici od nefinansijske imovine	5,6
Bruto/Neto operativni bilans (prihodi minus tekući rashodi)	179,4
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (ukupni prihodi minus ukupni rashodi)	162,4
Neto finansiranje = (Minus) Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-162,4

Tabela 2